

Maj 2022

Retningslinjer omkring uønsket seksuel opmærksomhed i den danske bogbranche

Dansk Forfatterforening, Danske Skønlitterære Forfattere og Danske Forlag er enige om at have øget fokus på problemer med uønsket seksuel opmærksomhed, både verbal og fysisk. Vi ønsker med nedenstående retningslinjer at bidrage til, at forfattere, illustratorer, oversættere, korrekturlæsere, eksterne redaktører og grafikere¹, som ikke er ansat på forlagene, i samarbejdet mellem forfatterstand og forlag skal kunne arbejde uden at blive udsat for krænkelser af seksuel karakter. Og vi forpligter os sammen på, at de problemer, der måtte opstå af den art, vil blive behandlet med værdighed, respekt og alvor. Vi betragter det som et afgørende kriterium for de professionelle relationer, at alle branchens parter tager henvendelser om uønsket seksuel opmærksomhed alvorligt.

Disse retningslinjer er første skridt i vores fortsatte arbejde for at sikre en samarbejdskultur uden krænkende og belastende seksuel opmærksomhed i branchen.

Hvad er uønsket seksuel opmærksomhed?

Med uønsket seksuel opmærksomhed mener vi en seksuel opmærksomhed, der er krænkende og belastende, i henhold til lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse mv. (LBK nr. 645 af 8.6.2011 med efterfølgende ændringer).

Uønsket seksuel opmærksomhed kan have verbal karakter, for eksempel i form af seksuelle henrydninger og forslag eller kommentarer om krop, udseende eller privatliv. Den kan også være fysisk i form af nærgående blikke, seksualiserede kroppsbevægelser og uønskede berøringer. Fælles for alle disse former er, at de kan være krænkende og belastende, selvom de er ment for sjov, eller selvom den udøvende part selv opfatter dem som normale eller uskyldige.

Hvornår kan du sige fra?

Hvis du oplever uønsket seksuel opmærksomhed, er det en god løsning at sige fra i selve situationen. Det kan dog ofte være svært. Hvis du ikke fik sagt fra i selve situationen, så er det også en mulighed at henvende sig efterfølgende og fortælle, hvordan du oplevede det, der blev sagt eller gjort. Selvom den ubehagelige situation er overstået, har du stadig krav på at blive lyttet til og taget alvorligt.

¹ Forlagsmedarbejderen omfattes af Danske Forlags retningslinjer omkring uønsket seksuel opmærksomhed, hvor både arbejdsgiver og arbejdstagers rolle og ansvar beskrives.

Hvor kan du henvende dig?

Hvis det ikke er en mulighed for dig at tale direkte med den person, der har opført sig krænkende overfor dig selv eller andre, er der andre veje at gå. En mulighed kan være at gå til den nærmeste overordnede på forlaget, som har ansvar for den person, der har opført sig krænkende. Hvis oplevelsen drejer sig om ledelsen selv, hvis du som freelancer føler dig uden tilknytning til forlaget, eller hvis dine forsøg på at gøre opmærksom på problemet ikke tages tilstrækkeligt alvorligt, kan du henvende dig til din brancheorganisation, Danske Skønlitterære Forfattere eller Dansk Forfatterforening. Disse organisationer har i samarbejde med Danske Forlag netop i fællesskab forpligtet sig på at sikre en værdig dialog omkring oplevelser med uønsket seksuel opmærksomhed, og her vil din henvendelse derfor altid blive taget alvorligt. I organisationerne er der flere indgangsveje til at rette henvendelse. Du kan henvende dig til sekretariat, jurist eller bestyrelse, alt efter hvor du føler det trykkest at rette henvendelse. Uanset hvem af disse instanser du vælger at henvende dig til, vil din henvendelse blive behandlet fortroligt og med alvor.

Hvem kan sige fra?

Det er vigtigt at være opmærksom på, at det ikke kun er den krænkedes ansvar at sige fra. Hvis du er vidne til, at andre udsættes for uønsket seksuel opmærksomhed, bør du også sige fra. Det kan ofte gøres helt udramatisk ved at gøre opmærksom på, at det ikke er sådan, vi ønsker at tale til eller om hinanden i forbindelse med vores professionelle samarbejde. Der kan være situationer, hvor det er lettere at sige fra, når man ikke selv er den, der bliver udsat for uønsket seksuel opmærksomhed, og det er et fælles ansvar at skabe gode rammer for det professionelle samarbejde. Det er således ikke i orden at se igennem fingre med, at andre udsættes for uønsket seksuel opmærksomhed.

Hvad hvis nogen henvender sig til dig omkring krænkende adfærd?

Hvis du selv modtager henvendelse om, at nogen har oplevet din adfærd som krænkende, er det vigtigt, at du lytter med respekt og tager den anden parts oplevelse alvorligt. Vær åben overfor, at handlinger og udsagn opfattes forskelligt. Stil spørgsmål, lyt og forsøg at undgå at blive defensiv.

Et udvalg skal sikre fortsat dialog og vidensdeling

Dansk Forfatterforening, Danske Skønlitterære Forfattere og Danske Forlag forpligter sig på at nedsætte et udvalg bestående af en person fra hver forening, der mødes en gang om året. Udvalget bistås af direktøren for Danske Forlag. Her kan Dansk Forfatterforening og Danske Skønlitterære Forfattere bibringe Danske Forlag anonymiseret viden om de sager, der måtte have været på området, som Danske Forlags bestyrelse kan arbejde videre med i relation til foreningens medlemmer. Udvalgets medlemmer udpeges af de tre brancheorganisationer hver især og mødes efter nærmere aftale.

Disse retningslinjer tiltrædes af Danske Forlag, Danske Skønlitterære Forfattere og Dansk Forfatterforening i foråret 2022.